

Jeg har saa tidt hørt i denne Sal og for Resten ogsaa udenfor denne Sal og læst i Pressen, hvorledes der tales om Regeringen, der fremmer de Reforme, som Højre har foreslaaet. Jeg har ogsaa undertiden været Vidne til, at man, naar en Reform syntes uheldig og ikke lykkedes, efter at man til Dels har arbejdet sammen med Regeringen derpaa, bagefter skyder det fra sig og siger, at det har Regeringen Ansvaret for. Jeg siger, at det er to ganske forskellige Synspunkter, som komme frem. I det ene Tilfælde, naar det altsaa er lykkedes for Regeringen, skulle de have Æren, som sige, at de have fundet paa det, i det andet Tilfælde skulle de have Skammen, som have gennemført det. Disse Ting røre nu ikke mig synderligt; jeg finder egentlig, at det er en ganske ligegyldig Sag, hvem der først har fundet paa Reformerne. Politik er ikke en Videnskab, men en Virksomhed; det forekommer mig derfor ganske ligegyldigt, hvem der har fundet paa Reformerne. Og jeg tror, at naar man ret skulde undersøge det, er der egentlig ingen, som har fundet paa Reformerne, men de Reforme, som komme, arbejde sig selv frem ved deres egen Nødvendighed. Politisk forekommer det mig at være ganske ligegyldigt, hvem der har fundet paa dem. Politisk er der kun een Ting, der har noget at sige, og det er: Hvem gennemfører dem? Den, der gennemfører dem, har Æren for dem. De andre kunne i di deres egen Indbildning tilegne sig mere eller mindre deraf, men det har ikke noget at sige. Og paa samme Maade har det i Politikken ikke noget at sige med alle disse „hvis'er“ og „men'er“. Det kan ikke nytte, at man, naar Regeringen fremlægger en Finanslov, som viser et gunstigt Resultat, gør opmærksom paa, at det kunde enhver anden have gjort, selv temmelig ringe finansielle Kapaciteter, naar det havde været, og det havde været, og det havde været. Ja, naturligvis, det er ganske rigtigt: Hvis man i en Krig ikke havde begaaet de og de Dumheder, og hvis man havde haft bedre Tropper, og hvis man saa ikke var løbet sin Vej, havde man vundet Slaget.

Jeg talte om de sociale Reforme og den forholdsvis Lethed, hvormed de ere gennemførte, det gode Samarbejde, som der har været i flere Henseender, og som jeg haaber vil fortsætte sig i denne Samling med Hensyn til de meget indgribende og vigtige Reforme, som Regeringen har forelagt. Og jeg betragter dette som et Ud-

slag, et Resultat eller Begyndelsen til et Resultat af den Politik, som Regeringen har fulgt. Nu ved jeg ikke ret — men det forekommer mig at være sandsynligt —, om den Redebonhed, som navnlig fra Landstingets Side har været vist i denne Henseende, har en noget dybere Grund, end man fra først af kunde tænke. Den bunder vistnok i Erkendelsen af, at Landstinget vel en Tid kan standse Reforme, opholde dem, forhale dem, naar de ikke stemme med de Ønsker, som deroppe næres af Majoriteten, men at man til syvende og sidst er nødt til at finde sig deri, naar de ikke i sig selv ere urimelige, og naar de kræves med stedse voksende Styrke af Befolkningen. Jeg tror, at man har Følelsen af, at det ikke kan nytte noget, og at man ved halsstarrig at yde Modstand blot udsætter sig for, at man ingen Indflydelse faar paa de nærmere Enkeltheder i Lovene. Ifald det nu skulde være rigtigt, at Villien og Lysten fra det andet Tings Side til at samvirke med Regeringen til sociale Reformers Gennemførelse skulde grunde sig paa en saadan Anskuelse om Nødvendigheden af at fremme disse Reforme, som Folket med Styrke har krævet, saa nærer jeg det bedste Haab om, at denne Erkendelse stadig vil vokse, den vil stadig blive stærkere og stærkere, og man vil ogsaa komme til, at der vil vise sig en Villighed til at arbejde sammen med Regeringen, naar der forelægges frisindede, politiske Reforme. I den Henseende kommer jeg til at berøre med et Par Ord Forslaget om den kommunale Valgrets Udvidelse. Det kan dog vist ikke fra nogen Side paastaas, at dette Forslag skulde indeholde noget ulogisk eller urimeligt. Tværtimod vilde man vistnok undre sig over, at man i vort Land skal have en Maade at vælge kommunale Repræsentanter paa i København og en anden Maade i Købstæderne og paa Landet. Man vil saa meget mere undre sig derover, som man ikke kan nægte, at hvis der var Grund til at dele Vælgerne i to Klasser, vilde denne Grund allersnarest gælde i København. Thi hvis der nogetsteds i vort Land kan siges at være en stærkere Søndring mellem de mere eller mindre velhavende, er det da i København, medens den kun i ringere Grad findes paa Landet og ogsaa i forholdsvis langt mindre Grad i Købstæderne. Det forekommer mig egentlig heller ikke, at man, naar man ser med upartiske Øjne paa den Udvikling, som København har gennemgaaet i kommunal Retning, vil kunne sige, at Mangelen af to Vælgerklasser i no-